

Po Jugoslaviji

Predsednik stranke dr. Kulovec je v nedeljo, 2. februarja, imel na zborovanjih krajevnih organizacij JRZ v Laškem in Celju programatičen govor, v katerem je obrazložil notranje- in zunanjepolitično stanje ter podal smernice za delovanje stranke.

Zunanja trgovina Jugoslavija 1940. Vojna ima velik vpliv na trgovinske razmere. Ta vpliv na zunanjo trgovino naše države se je stopnjeval v 2. polovici preteklega leta, ko se je vojna razširila tudi na Sredozemsko morje. Posledice so se pokazale v jesenskih mesecih (v septembru, oktobru in novembru), ko je naš izvoz nazadoval, dočim se je zadnji mesec (decembra) zopet popravil. V decembru 1940 smo izvozili 197.349 ton blaga v vrednosti 611.4 milijona dinarjev, v decembru 1939 pa 395.793 ton v vrednosti 728.4 milijona din. Naš izvoz je torej v primeri z decembrom 1939 nazadoval po količini za 50 %, po vrednosti pa samo za 16 %. V

1. 1940. se je naš celotni izvoz dvignil na 6689 milijonov din. L. 1940 smo imeli po izkazu naše trgovinske bilance izvojni presežek v višini 662 milijonov din, torej nekaj manj kot 1939, toda mnogo več ko 1938.

Vzgoji mladine posveča oblast banovine Hrvatske posebno skrb. Odredila je, da imajo učenci praznik tisti dan, ko je splošno sv. obhajilo. Ob šolskih izletih po nedeljah in zapovedanih praznikih mora uprava šole oskrbeti, da vsi učenci, odnosno dijaki prisostvujejo daritvi sv. maše v kraju izleta. Predpisuje se v šolah poučevanje cerkvenih pesmi. Profesorji, odnosno učitelji imajo dolžnost, da nadzorujejo dijake (učence) za časa službe božje v cerkvi! Zapoveduje se, da v bodoče ne sme več biti skupen, marveč ločen pouk v telovadbi moške in ženske mladine. Pri telovadnih vežbah in nastopih morajo dijakinje (učenke) nastopati v dostojni obleki.

Ob 70 letnici F. S. Finžgarja

V nedeljo, 9. februarja, ko bo došel »Slov. gospodar« v najbolj od prometa oddaljeno vasico, bo zvedel, vsak naš naročnik, da je dopolnil naš najboljši, najbolj znani ter priljubljeni ljudski pisatelj F. S. Finžgar 70 letni jubilej pri telesni krepkosti ter pisateljski čistosti in razgibanosti.

Ob omenku Finžgarjevega pomenljivega starostnega jubileja mu bo vsak zaveden Slovenec v duhu stisnil roko z željo, da bi nam ga ljubi Bog še ohranil, in z zahvalo, da je bilo pero tega izrednega moža tako obilno blagoslovljeno s koristno, zabavno ter podučno duševno hrano vsakemu od otroka do odraslega ter starčka, od izobraženca do najbolj priprostega kmetiča.

Jubilant Finžgar je bil in ostane Slovencev oni kmečki sin, ki je neizmerno veliko dal svojemu narodu od svoje nadarjenosti ter znanja. Vsa njegova dela pa odlikuje pred drugimi pisatelji ta prednost, da so umljiva vsem in bodo ostala za vso bodočnost neizčrpni zaklad poduka in zabave.

F. S. Finžgar je izšel iz pristne kmečke hiše, z njo je vedno čutil, njo je proučeval, za njo je pisal iz davno prošle ter zmagoslavne zgodovine Slovanov ter jo spominjal v svojih številnih spisih novejših dogodkov iz kmečkega življenja.

Kdo že ni večkrat skrbno prečital Finžgarjevega zgodovinskega romana »Pod sodbodnim soncem«!

Slovenci imamo mnogo izvornih in dobrih iger. Največkrat se vrstijo na naših odrih Finžgarjevi igrokazi: »Divji lovec«, »Naša kri«, »Veriga« in »Razvalina življenja«.

Knjige Mohorjeve družbe so vsikdar žele posebno priznanje ter pohvalo, kadar je izšla kot dar družbe povest izpod Finžgarjevega peresa.

Finžgarja se nauči ceniti že vsak slovenski

Novice iz domačih krajev

25 letnica smrti narodnega prosvetitelja in mučenika. Zadnje dni januarja je preteklo 25 let, kar je umrl po mučeniškem trpljenju g. Franc Muršič, župnik v Framu. Rodil se je pri Sv. Marjeti niže Ptuja. Posvetil je vse svoje moči kot duhovnik verski obnovi in narodni prebuditvi spodnještajerskih Slovencev. Radi navdušenega delovanja v cerkvi, v društvih in na shodih so ga zamrzili nemškutarji in mu prisegli maščevanje. Svoje hudobne naklepe so uresničili z zahrbtno ovadbo ob mobilizaciji l. 1914. Muršič je bil med prvimi žrtvami nemškutarskega ovađustva, ki ga je pahnilo za dolgo časa v graško ječo, iz katere se je vrnil po mučeniškem trpljenju kot komaj živ mrlič. Dne 28. januarja 1916 je umrl v Framu na posledicah trpljenja, katerega je preстал med prevozom v Gradec in v

Žepne svetilke

izdeluje domača tvornica

RUDOLF PASPA

Zagreb, Koturaška 69

podeželski šolar, ko čita z največjim zanimanjem njegove pouka polne zgodbe v »Vrtcu«. Pisatelj Finžgar, ki je še vedno pridno na delu s peresom, je storil nepopisno veliko za naš narod, ko je bil več let urednik Mohorjevih knjig in »Mladike«, ki se je razvila pod njegovim vodstvom v najboljši slovenski družinski list.

Finžgar je bil oni slovenski mož, ki je opravil glavno delo za odkup Prešernove rojstne hiše, da je postala narodna last ter je z nosil s trudom vanjo staro opremo iz Prešernove dobe.

Znameniti jubilarant Finžgar se je rodil 9. februarja 1871 v vasi Dosloviče pri Breznici na Gorenjskem, blizu tam, kjer je bil doma naš največji pesnik Prešeren, s katerim je Finžgar v daljnem sorodstvu. Po dovršeni gimnaziji in bogoslovju je pel novo mašo leta 1894. Kaplan je bil na raznih župnijah. Ko župnik pa je služboval na treh župnijah od leta 1902—1936, ko je stopil v pokoj.

Ob 70 letnici g. jubilantu Finžgarju »Slov. gospodar« zagotavlja, da mu bo celotni slovenski narod ostal za njegovo veliko pisateljsko delo trajno hvaležen in ga bo štel med svoje najbolj zaslužne in najboljše može!

Pisanje po jektu. Zgodovina se ponavlja. Babilonci so urezavali svoje hieroglife v opeke; Grki in Rimljani so imeli voščene tablice. Kasneje so le še umetniki imeli tako pisalo v rokah, ko so izdelovali bakroreze in lesoreze. Vsi drugi pišemo le še »površno«, ko s tinto ali svinčnikom devamo znake na površje papirja. Velikanski tehniški razvoj te dobe zahteva, da so vse obrtniške panoge vprežene v njen voz. V dele raznih strojev ali orodja iz vseh kovin in tudi iz najtršega jekla, ki morajo imeti navodila ali številk, je moči s posebnim pisalom brez vsakršne težave napisati navodila in številke. Nemška električna industrija je iznašla pisalo iz trde Wolframove kovine. Da more kdo kaj

Podkrajški Judež

Povest iz domačih hribov

5.

Prav nič zadovoljen pa ni bil z Judežem — coprnik Migec. Ko se ga je Judež jel izogibati, je sprva mislil, da so ga pač kake muhe prijele. Toda kmalu je moral spoznati, da se ga je fant hotel rešiti in da je hotel začeti pošteno, delavno življenje. To ga je ujezilo in vznemirilo. Saj mu je bil Judež tak pomagač, da je bil težko brez njega. Kadar mu je bilo treba kož, je zagnal Judeža na lov; tudi večji del njegovih coprnij je bil tak, da mu brez Judeževe pomoči niso šle. Zato se je na vse kriplje trudil, da bi ga odvrnil od poštenega življenja in pridobil zopet zase. Ko zlepa ni uspel, je začel s hudim; grozil mu je, da ga bo zaradi ene ali druge lumparije naznanil. Judež pa je besedo obrnil; saj je vedel tudi on za marsikako hudobijo, ki bi bila Migca spravila za kako leto na varno. Zdaj ga je coprnik jel na limanice vabiti; objubil mu je, da mu bo dajal na mesec tisoč dinarjev, če bo zanj delal. Pa tudi te ponudbe Judeža niso premotile. Nekega dne, ko je Judež proti večeru ravno prišel domov in se lotil popravila pri oknih, je prišel spet coprnik in je na harmonike zaigral poskočno arijo. Judež se ni zmenil zanj; ko pa Migec le ni nehal, je revknil:

5

»Kaj pa hočeš?«

»Za ovset ti orglam, hihih,« se je zarežal Migec.

»Pusti me s svojimi neumnimi norci! Jaz se ne ženim.«

»Kako da ne? Saj boš vzel najlepšo in najbogatejšo v vsej fari?«

»Koga?«

»Koga neki? Nadvorsko Julko, seveda, hehehe.«

»Ti —! Prekleti jezik, nikar ne uganjaj norcev, t rečem.«

»Ali ne boš Julke vzel?«

»Še v spanju nisem mislil na ženitev, z Julko pa še najmanj. Tako zmešan še nisem.«

»Noč in dan misliš nanjo.«

»Kaj? Kdo to pravi?«

»Meni moj salamonski špegelj.«

»Beži, beži! Poznam vse tvoje goljufije in tvoj salabolski špegelj.«

»Ti me še malo ne poznaš! Jaz imam v oblasti tako reči, da se ti še sanja ne.«

Oči so se mu zableščale kakor mački, uhlji so mu zamigali, zasukal je glavo sem in tja, da je čudno zašklepetala. Potem je zopet nastavljal harmonike na usta in zaigral zapeljivo ljubavno vižo.

»Nehaj!« se je zadril Judež jezno.

»Ali je ne maraš, Julke, ha? Seveda jo imaš rad. Ležeš za njo in snudiš okoli nje. Pa to ti vse vkup ne